

**DR. BABASAHEB AMBEDKAR
MARATHWADA UNIVERSITY,
AURANGABAD**

**Revised Syllabus of
B.A. (Sanskrit) Second Year
Semester-III & IV**

(Effective from 2010-11 onwards)

**DR. BABASAHEB AMBEDKAR
MARATHWADA UNIVERSITY,
AURANGABAD**

**Revised Syllabus
Sanskrit - B.A. Second Year
(Under the Faculty of Arts)
June – 2010**

**D.R. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA UNIVERSITY,
AURANGABAD**

**Revised Syllabus Sanskrit
(Under the Faculty of Arts)
B.A. (Second Year)**

1. Year of Implementation -

will be implemented from June 2010

2. Pattern -

The pattern of Examination will be semester system (30 marks semester examination and 20 marks internal evaluation)

3. The structure :

Implementation of the structure as prescribed by university.

4. Nature of question paper : As per established pattern

5. Scheme of Teaching and examination :

Revised syllabus is designed for the students who want to learn Sanskrit and study or analyze the literature & language.

The internal assessment paper is designed for active participation in understanding language & literature.

B.A. Second year III rd Semester

Sr. No.	Course	Papers	Teaching Scheme		Exam Scheme		
			Credit	Periods	Sem Exam	Internal	Total
1	SAN BA 005	महाकाव्य व महाकाव्यलक्षणानि	4	60	30	20	50
2	SAN BA 006	नाट्यलक्षण अभिज्ञानशाकुन्तल (१ ते ३ अंक)	4	60	30	20	50

B.A. Second year (SANSKRIT)Semester IV

Sr. No.	Course	Papers	Teaching Scheme		Exam Scheme		
			Credit	Periods	Sem Exam	Internal	Total
1	SAN BA 007	संस्कृत नाट्यसाहित्याचा इतिहास	4	60	30	20	50
2	SAN BA 008	अभिज्ञानशाकुन्तलम् ४ ते ७	4	60	30	20	50

B.A., B.Sc., B.Com Second Year Second Language SANSKRIT

Sr. No.	Course	Papers	Teaching Scheme		Exam Scheme (Marks)		
			Credit Allotted	Periods	Sem Exam	Internal	Total
1	SAN MA 003	वाग्नुधा (विभाग अ)	4	60	30	20	50
2	SAN MA 004	वाग्नुधा (विभाग ब)	4	60	30	20	50

Period = 15 Period

02 Credit = 15 Period

04 Credit = 60 Periods

60 periods are meant for classroom lecturers, field work and internal assessment.

बी.ए. द्वितीय वर्ष
(संस्कृत ऐच्छिक)

तृतीय सत्र

प्रश्न पत्रिका ०५-

महाकाव्य व महाकाव्यलक्षणानि
पेपर कोड - **SAN BA005**

गुण ५०

-
१. साहित्यदर्पणानुसार महाकाव्याची लक्षणे	३०
२. पंचमहाकाव्यांचा सामान्य परिचय	
३. भारविवरचित किरातार्जुनीयम् (सर्ग ३)	

उद्दिष्टे :

१. साहित्यदर्पणानुसार महाकाव्याच्या लक्षणांचे अध्ययन करणे.
२. पंचमहाकाव्याद्वारे ऐश्वर्य संपन्न वाङ्मयीन साहित्याचा परिचय करून घेणे.
३. भारतीय राज्यशास्त्राची पार्श्वभूमी समजावून देणे.
४. भारवीचे अर्थगौरवत्व समजावून देणे.

संदर्भग्रंथसूची :

१. साहित्यदर्पण -(विश्वनाथ) चौखम्भा प्रकाशन, विद्याभवन वाराणसी
२. साहित्यदर्पण - डॉ. सत्यव्रत सिंह चौखम्भा प्रकाशन, विद्याभवन वाराणसी
३. संस्कृत काव्याचे पंचप्राण - डॉ. के.ना. वाटवे, मनोहर ग्रंथमाला
४. संस्कृत महाकाव्य की परंपरा - डॉ. केशवराव मुसलगावकर चौखम्भा संस्कृत सिरिज, वाराणसी.
५. महाकवी भारविकृत किरातार्जुनीयम् - डॉ. कान्ता भाटिया भारतीय विद्या प्रकाशन
६. महाकवी भारवि - डॉ. अमलधारी सिंह भारतीय विद्या प्रकाशन दिल्ली, वाराणसी

बी.ए. द्वितीय वर्ष
(संस्कृत ऐच्छिक)

तृतीय सत्र

प्रश्न पत्रिका ०६-

नाटयलक्षण व नाटक

गुण ५०

पेपर कोड - **SAN BA006**

१. नाट्यशास्त्रानुसार नाटकाची लक्षणे ३०
२. महाकवी कालिदास विरचित अभिज्ञानशाकुन्तलम्
(१ ते ३ अंक)

उद्दिष्टे :

१. शास्त्रशुद्ध नाट्यलक्षणांचा नाट्यशास्त्रानुसार अभ्यास करणे.
२. अभिज्ञानशाकुन्तलमद्वारे तत्कालीन सामाजिक, सांस्कृतिक, धार्मिक मूल्ये व आचार तत्वांचे आदर्श यांचे अध्ययन करणे.
३. कालिदासाच्या संवादचातुर्याचे, सौंदर्यवर्णन कौशल्याचे, व्यक्तिरेखांच्या स्वभाव वैशिष्ट्यांचे अध्ययन करणे.

संदर्भग्रंथसूची :

१. नाटयशास्त्र (भरतमुनी) - चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
२. दशरूपकविधान - प्रा.र.प.कंगले, साहित्य - संस्कृती मंडळ
३. अभिज्ञानशाकुन्तलम् (मराठी) - रा.शं. वाळिंबे
४. अभिज्ञानशाकुन्तलम् - गंगा संस्कृत हिन्दी व्याख्योपेतम
डॉ. गंगासागर राय
चौखम्बा प्रकाशन, दरियागंज

बी.ए. द्वितीय वर्ष

(संस्कृत ऐच्छिक)

चतुर्थ सत्र

प्रश्न पत्रिका ०७- संस्कृत नाटयसाहित्याचा इतिहास

गुण ५०

पेपर कोड - **SAN BA007**

१. अश्वघोष	३०
२. भास	
३. कालिदास	
४. शुद्रक	
५. विशाखादत्त	
६. भट्टनारायण	
७. भवभूति	
८. श्रीहर्ष	

या नाटककारांच्या नाटकांचा इतिहास

उद्दिष्टे :

१. संस्कृत साहित्याच्या गौरवशाली परंपरेतील सुविख्यात नाटककारांचा परिचय करून देणे.
२. नाटकाच्या उत्पत्ती व -हासाची कारणे यांचे अध्ययन करणे.
३. नेट/सेट परीक्षांच्या अध्ययनाच्या दृष्टीने पूर्वतयारी

संदर्भग्रंथसूची :

१. संस्कृत नाटके आणि नाटककार - गो.के.भट
२. संस्कृत साहित्याचा सोपपत्रिक इतिहास - डॉ.वि.वा.करंबळेकर
श्री. शारदा प्रकाशन , नागपूर
३. संस्कृत नाटक - ए.बी.कीथ - हिन्दी अनुवाद उदय भानुसिंह
मोतीलाल बनारसीदास दिल्ली
४. संस्कृत के प्रमुख नाटककार - डॉ. गंगासागर राय
डॉ. गंगासागर राय
चौखम्भा प्रकाशन, दरियागंज
५. संस्कृत नाटय सौंदर्य - के.ना. वाटवे
६. संस्कृत शास्त्रों का इतिहास - डॉ. बलदेव उपाध्याय चौखम्भा प्रकाशन, नई दिल्ली.

बी.ए. द्वितीय वर्ष
(संस्कृत ऐच्छिक)

चतुर्थ सत्र

प्रश्न पत्रिका ०८-

नाटक अभिज्ञानशाकुन्तलम्

गुण ५०

पेपर कोड - **SAN BA008**

कालिदास विरचित अभिज्ञानशाकुन्तलम् (अंक ४ ते ७)

३०

उद्दिष्टे :

१. संस्कृत साहित्यातील मूर्धन्य ग्रंथ अभिज्ञानशाकुन्तलम् या नाटकाचा अभ्यास करणे.
२. वस्तुग्रंथनचातुर्य, स्वभावपरिपोष, भाषेचे सौष्टव, इत्यादी कालिदासांच्या लेखनशैलीचे अभिज्ञानशाकुन्तलमद्वारे अध्ययन करणे.

संदर्भग्रंथसूची :

१. अभिज्ञानशाकुन्तलम् रमा संस्कृत टिका व अनुवाद
डॉ. रमाशंकर त्रिपाठी विश्वविद्यालय, प्रकाशन, वाराणसी
३. अभिज्ञानशाकुन्तलम् (मराठी) नीला सोमलवार - अमरावती

बी.ए., बी.एस्सी व बी. कॉम द्वितीय वर्ष

विषय :- संस्कृत द्वितीय भाषा

तृतीय सत्र

प्रश्न पत्रिका ०३

वाग्सुधा

गुण – ५०

पेपर कोड **SAN SLO03**

गुण – ३०

वाग्सुधा - विभाग अ

चतुर्थ सत्र

प्रश्न पत्रिका ०४

वाग्सुधा

गुण – ५०

पेपर कोड **SAN SLO04**

वाग्सुधा विभाग ब

उद्दिष्टे :

१. प्राचीन भारताच्या समृद्ध ज्ञान परंपरेचे द्योतक असणा-या वैविध्यपूर्ण संस्कृत साहित्याचा परिचय करून देणे
२. संस्कृत साहित्यातील गद्य-पद्य प्राचीन विज्ञानशास्त्र, अर्थशास्त्र, कथा साहित्याचा परिचय करून देणे.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ संस्कृत तदर्थ अभ्यास मंडळाद्वारे संपादित
चिन्मय प्रकाशन - औरंगाबाद

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप
बी.ए. द्वितीय वर्ष
(संस्कृत ऐच्छिक)
शैक्षणिक वर्ष २०१०-११ पासून लागू
तृतीय सत्र

प्रश्न पत्रिका ०५- महाकाव्य व महाकाव्यलक्षणानि	वेळ १.३०
	गुण - ३०
प्र. १ भाषांतर करा (कोणतेही दोन)	१०
प्र. २. संदर्भासह स्पष्टीकरण करा. (कोणतेही दोन)	१०
प्र. ३. विवेचक परिच्छेद लिहा (कोणतेही दोन)	१०

प्रश्न पत्रिका ०६- नाट्य-लक्षण अभिज्ञानशाकुन्तलम् (अंक १ ते ३)	वेळ १.३०
	गुण - ३०
प्र. १ भाषांतर करा (कोणतेही दोन)	१०
प्र. २. संदर्भासह स्पष्टीकरण करा. (कोणतेही दोन)	१०
प्र. ३. विवेचक परिच्छेद लिहा (कोणतेही दोन)	१०

चतुर्थ सत्र

प्रश्न पत्रिका -७	वेळ १.३०
	गुण - ३०
संस्कृत नाट्य साहित्याचा इतिहास	
प्र. १ विवेचक परिच्छेद लिहा (कोणत्याही दोन) नाटकाची कथावस्तु	१०
प्र. २. विवेचक परिच्छेद लिहा (कोणत्याही दोन)	१०
प्र. ३. दीर्घोत्तरी प्रश्न किंवा दीर्घोत्तरी प्रश्न	१०

पेपर ०८ अभिज्ञानशाकुन्तल

वेळ १.३०

गुण – ३०

अभिज्ञानशाकुन्तल ४ ते ७

प्र. १	भाषांतर करा (कोणतेही दोन)	१०
प्र. २.	विवेचक परिच्छेद लिहा (कोणतेही दोन)	१०
प्र. ३.	दीर्घोत्तरी प्रश्न	१०
	किंवा	
	दीर्घोत्तरी प्रश्न	

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप
बी.ए., बी.एस्सी व बी. कॉम द्वितीय वर्ष
विषय :- संस्कृत द्वितीय भाषा
शैक्षणिक वर्ष २०१०-११ पासून लागू
तृतीय सत्र

प्रश्न पत्रिका ३ वाग्सुधा (विभाग अ)

मार्क - ३०

वेळ - १.३०

प्र. १. भाषांतर करा (कोणतेही दोन)	१०
प्र. २. पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे संदर्भासह स्पष्टीकरण करा. (कोणतेही दोन)	१०
प्र. ३. दीर्घोत्तरी प्रश्न	१०
किंवा	
दीर्घोत्तरी प्रश्न	

चतुर्थ सत्र

प्रश्न पत्रिका -४

वेळ १.३० तास

वाग्सुधा- विभाग ब

गुण - ३०

प्र. १ भाषांतर करा (कोणत्याही दोन)	१०
प्र. २. विवेचक परिच्छेद लिहा (कोणत्याही दोन)	१०
प्र. ३. दीर्घोत्तरी प्रश्न	
किंवा	
दीर्घोत्तरी प्रश्न	१०

अन्तर्गत मूल्यमापन पध्दती

बी.ए.द्वितीय वर्ष

सत्र ३ व सत्र ४ मधील

प्रत्येक पेपर करिता

अ. वर्ग चाचणी

ब. गृहपाठ

वर्ग चाचणी -

संबंधीत विषयाच्या अभ्यासक्रमावर ५ गुणांचे दोन प्रश्न देवून वर्ग चाचणी घेण्यात यावी.

शैक्षणिक वर्षाच्या प्रथम सत्रात १५ सप्टेंबर पर्यंत

व द्वितीय सत्रात - १५ फेब्रु. पर्यंत.

वर्ग चाचणी घेण्यात यावी.

गृहपाठ : ५ मार्काचे ४ लघुत्तरी प्रश्न एका सत्रात विचारले जातील. २० मार्काचे रूपांतर १० गुणांत केले जाईल.